

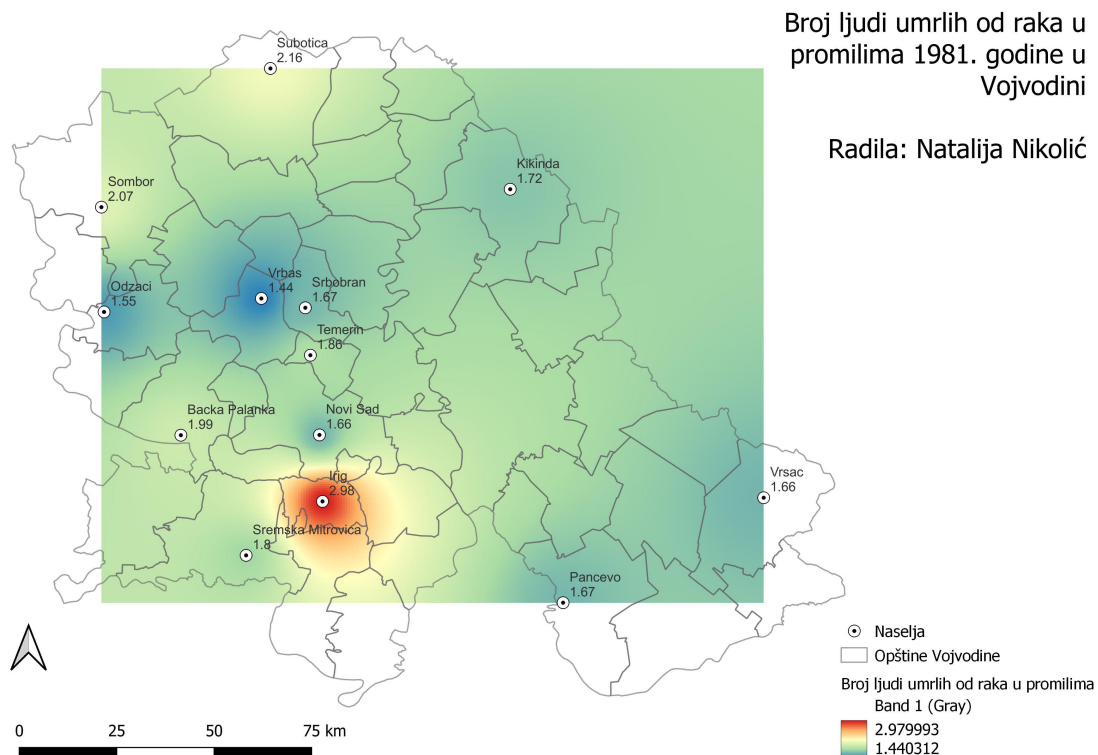
ФИНАЛНИ ИЗВЕШТАЈ - АНАЛИЗА УРАЂЕНИХ КАРАТА

Наталија Николић, 46/2023

За потребе пројекта Рак атлас Војводине пре и после НАТО бомбардовања 1999. године (*Бомба рака '99*) анализирани су подаци о броју људи умрлих од рака у бомбардованим општинама у Војводини по пописима становништва 1981., 1991., 2002. и 2011. године, као и по процени броја становника за 2021. годину. С обзиром на то се и број становника у овим општинама мењао с временом, број умрлих од рака је био подељен бројем становника из одређене године, а затим помножен са 1000 да би се добио резултат у промилима. Бомбардоване су следеће општине: Нови Сад, Сомбор, Суботица, Србобран, Оџаци, Врбас, Бачка Паланка, Темерин, Ириг, Сремска Митровица, Панчево, Вршац и Кикинда.

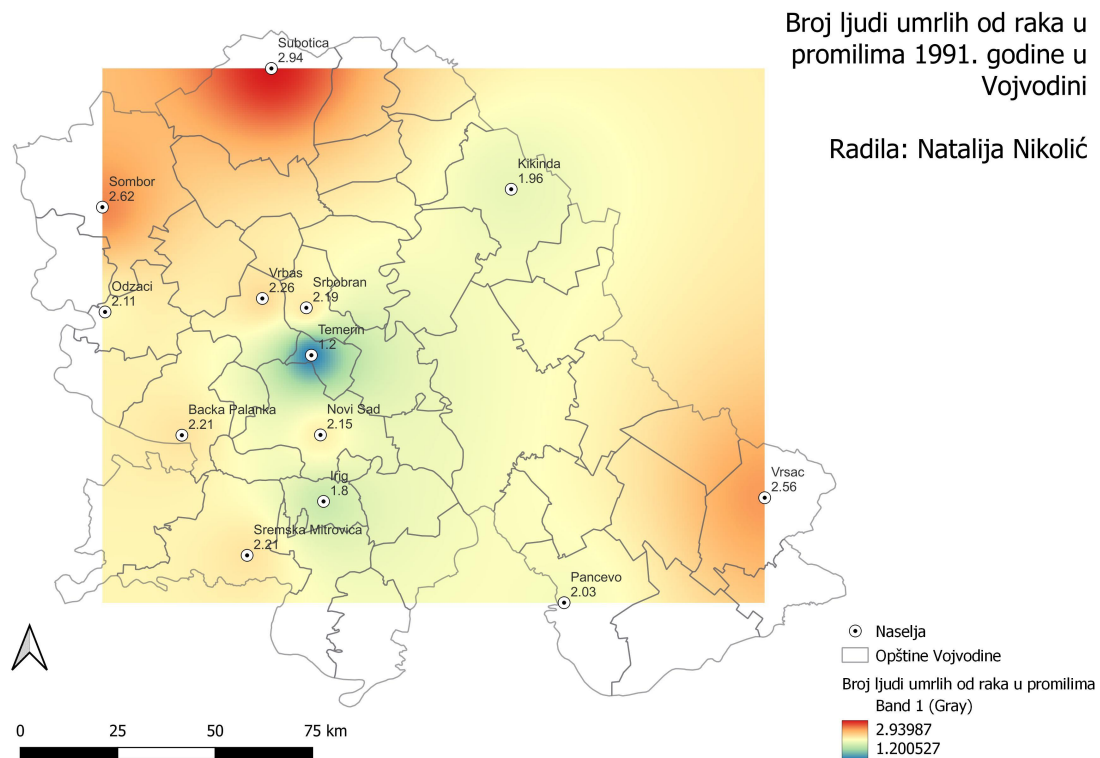
Ови подаци су, заједно са подацима о географској ширини и географској дужини, унесени у софтвер QGIS Desktop 3.28.12. (скраћено ГИС), и то у облику векторског типа податка (*.shp). У ГИС-у је одрађена интерполација вредности промила умрлих од рака за територију целе Војводине и добијени су растерски типови података.

KAPTE

Карта 1: Број људи умрлих од рака у промилима 1981. године у Војводини

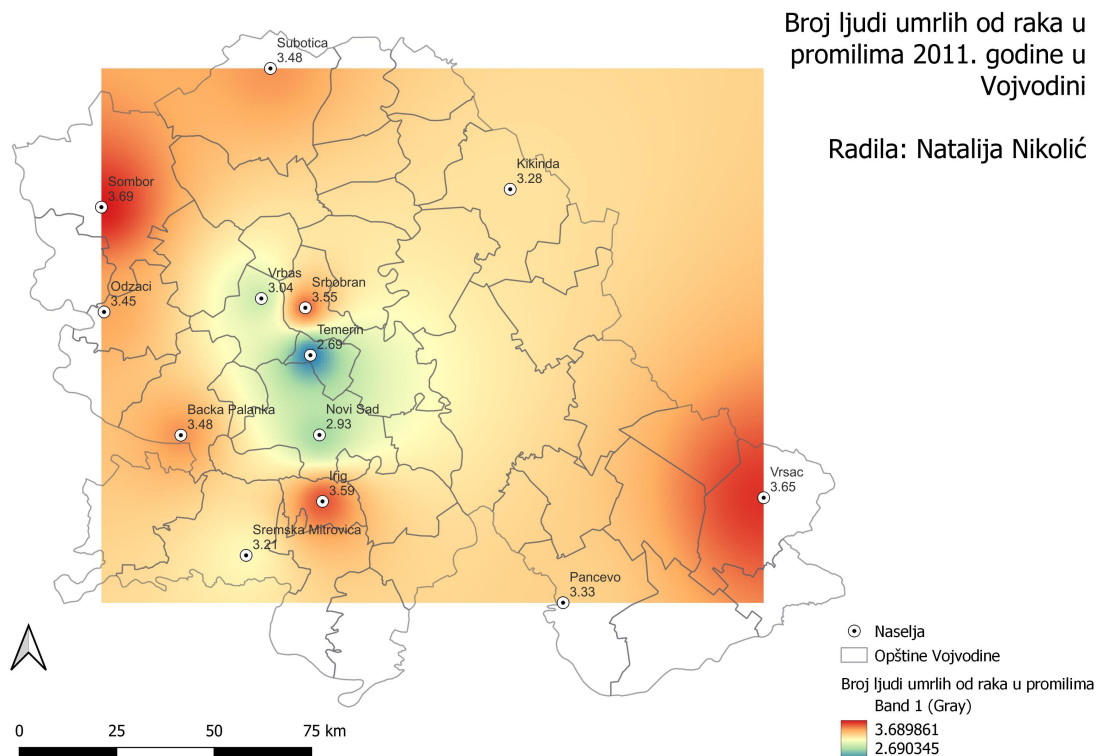
На Карти 1 примећује се да је највише људи умрло од рака у општини Ириг (нешто мање од 3‰ - 2,98‰), а најмање у општини Врбас (1,44‰).

Карта 2: Број људи умрлих од рака у промилима 1991. године у Војводини

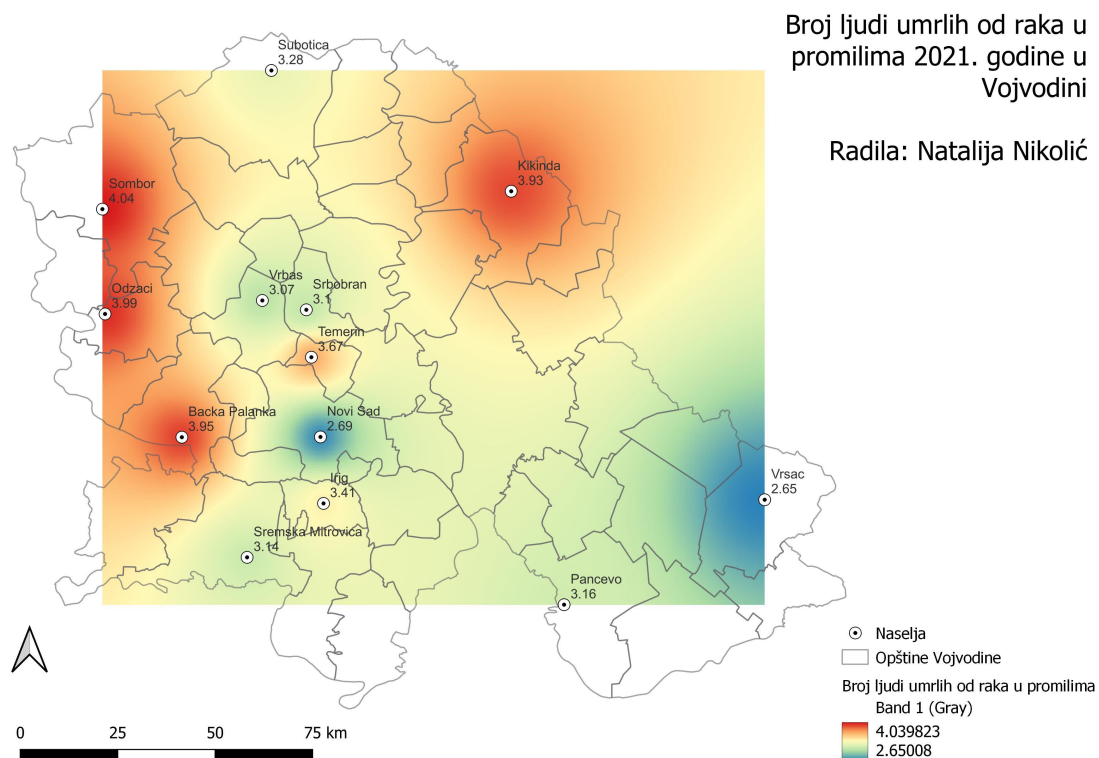
На Карти 2 уочава се да је највише умрлих од рака било у општини Суботица (и даље испод 3‰ - 2,94‰), а најмање у општини Темерин (1,2‰).

Карта 4: Број људи умрлих од рака у промилима 2011. године у Војводини

Дванаест година након бомбардовања промили умрлих се и даље повећавају. Иако је највећа вредност промила мања него према прошлом попису (општина Сомбор, 3,69‰), расте најмања вредност (општина Темерин, 2,69‰). Приметно је да су у свим општинама, осим у Новом Саду и Темерину, вредности промила умрлих чак преко 3‰.

Карта 5: Број људи умрлих од рака у промилима 2021. године у Војводини

Према процени броја становника за 2021. годину, највише је умрих од рака у општини Сомбор (чак 4,04%), а најмање у општини Вршац (2,65%). У неким општинама долази до повећања, а у неким до смањења броја умрлих у промилима.

Претходно приказане карте показују промене у односу између броја умрлих од рака и броја становника, који је представљен у промилима. Иако се примећује да расте број умрлих од рака у промилима, ове карте не могу бити једини и релевантан доказ за утицај НАТО бомбардовања на повећање броја умрлих од рака у Војводини. Поред података о броју становника и броју умрлих, било би потребно анализирати и полно-старосне структуре становништва, промене у начинима живота и исхране, типове тумора који се јављају, колико је људи оболело од рака, а да није од њега умрло, колико је људи излечених од рака и тако даље. Много је фактора који би се морали анализирати да би се добила комплетна слика. Ипак, ове карте су један од првих корака на основу којих се могу градити потенцијална даља истраживања.